

[Aksel Larsen.]

undersøgelse kan åbenbart ikke gå så hurtigt som undersøgelsen af den 18 måneders tjenestetids mulighed og nødvendighed. Jeg henstiller, at undersøgelsen gennemføres hurtigt, og at vi får besked. Jeg tror ikke, nogen kan påstå, at napalmbomben er et forsvarsvåben.

Jeg vil slutte med at gentage: efter vor mening er valget udtryk for, at folkets flertal er utilfreds med Atlantpolitikken, at det kræver og at det forventer en ny politik. I det omfang, regeringen fører en sådan, kan den bygge på folkets støtte, og den kan vente fuld tilslutning fra vor side, og vi vil bestræbe os for at få folket, i første række arbejderne, til at kræve virkeliggjort de politiske løfter, der er givet i sommer og under valgkampen — de politiske løfter, som blev bestemmende for valgudfaldet —, som blev bestemmende for, hvor vælgerne satte deres kryds.

Viggo Starcke: Valget viste et flertal for liberal politik i Danmark til trods for retsforbundets tilbagegang i mandater. Venstre og konservative kalder sig liberale partier, selvom en del af de konservative vælgere og rigsdagsmænd ikke er det. Det radikale venstre har erklæret, at det passivt ville gå med til den liberalisering, som den tidligere regering ville foreslå, og retsforbundet har aktivt forlangt liberaliseringen ført til tops. Valget viste således, at der er et flertal af vælgere, der ønsker en yderligere frigørelse af handelen.

Ved flere lejligheder har det radikale venstre ladet forstå, at såfremt den tidligere regering ville ofre sin udenrigsminister og forsvarsminister, ville de radikale være forhandlingsvenlige. Derefter ofrede regeringen disse to ministre, hvorefter de radikale erklærede, at de alligevel ikke ville gå med til en fortsættelse af den venstre-konservative regering, men at de ville stemme for et mistillidsvotum, hvis der fremkom et sådant her i tinget. Dermed var muligheden for en fortsættelse af den venstre-konservative re-

gering bortfaldet, og retsforbundet måtte tage dette til efterretning.

Det radikale venstre havde foreslået, at der skulle dannes en regering på bredt grundlag. Ved et bredt grundlag forstod det en regering bestående af socialdemokrater og venstre og, mærkeligt nok, også det radikale venstre, uden at de radikale egentlig har forklaret, hvad de radikale skulle med i en sådan regering for. En regering, som omfattede socialdemokratiet og venstre, ville have tilstrækkelig mange stemmer, og hvis der kunne dannes en regering af socialdemokrater og venstre, ville dens vanskeligheder kun forøges ved, at de radikale komplicerede udenrigspolitikken.

Efter at muligheden for en venstre-konservativ regerings fortsættelse var bortfaldet, tilkendegav de radikale, at de ville stille sig anderledes overfor en ren venstre-regering; men samtidig tilkendegav de radikale, at deres stilling til Danmarks udenrigspolitik og specielt Atlantpagten ville blive opretholdt. Dels under hensyn til dette, dels under hensyn til den konservative modstand mod en ren venstre-regering og vel også af hensyn til det hidtidige og fremtidige samarbejde mellem de to tidligere regeringspartier erklærede den tidligere statsminister, Erik Eriksen, at der for ham at se ikke var nogen mulighed for, at det radikale venstres ønske om en ren venstre-regering kunne opfyldes. Dermed bortfaldt også denne mulighed, og retsforbundet måtte også tage dette til efterretning.

Efter at disse veje havde vist sig ufarbare, bragte retsforbundet muligheden af en regering, bestående af venstre, radikale og retsforbundet, på tale; men også denne mulighed blev afvist af de konservative og af venstre af samme grunde som den rene venstre-regering, og retsforbundet måtte også tage dette til efterretning.

Derefter blev vi den 29. september kaldt til kongen og anmodet om en udtalelse, og vi afgav derefter følgende erklæring — jeg anmoder om den højtærede førmands tilladelse til at citere mig selv —: